

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2. Vtrum fuerit conuenienter ei nomen impositum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

circuncisio tali ratio-
ne conluerat uel fito
teranda iudicaretur,
ut fecundum se licita
tolleretur ratio
scandalii apud eccle-
sias alias. Et per hæc
pater solutio omniū
obsecrorū. Hæc sunt
quæ de hac q. noua
mihi occurrerunt, in
libentius audire
epistolice sedis sen-
tentiam, quam pro-
prium proferrem opi-
nionem.

Super Quaestione
septima a septima
sicuti uia secun-
dam.

Opera

Titulus clarus
est.

In corpore
pater ratio imponit
et nomina referuntur.
Deinde respondetur
quæritur. Nomina de-
bent imponi a pro-
prietariis rerū, uel
imponuntur a circum-
stantibus quomodolibet,
uel significant
aliquid grauitū do-
minū diuinitis illis da-
tum. Primum declara-
tur in nominibus ge-
nerum & specierū.
Secundum, in singu-
larium nominibus.
Tertium, in nomi-
nibus diuinitis im-
positis.

Conclusio respon-
sua est. Conuenien-
ter uocatum est no-
men Christi Iesus,
id est, saluator: quia
fuit impositum diu-
initus angelo nuntiā-
te, & Christo hoc
nomen gratiæ colla-
tum est, ut esset salua-
tor omnium.

¶ Præter hoc nomen Iesus salutem significat, ut pa-
tet per id, quod dicitur Matth. 1. Pariet filium, & vo-
cabis nomen eius Iesum, ipse enim saluum faciet
populum suum a peccatis eorum: sed salus per Chri-
stum non est facta solum in circuncisione, sed etiā
in præputio, ut patet per Apost. Rom. 4. Inconueni-
enter ergo hoc nomen fuit Christo impositum
in sua circuncisione.

SED CONTRA est auctoritas scripturæ, in qua di-
citur Luc. 2. quod postquam consummati sunt dies
octo, ut circuncideretur puer, uocatum est nomen
eius Iesus.

RESPON. Dicendum, quod nomina debent pro-
prietatibus rerum respondere. Et hoc patet in no-
minibus generum & specierum: quia, ut dicitur 4.
Metaph. ratio, quam significat nomē, est definitio,
quæ designat propriam rei naturam. Nomina au-
tem singularium hominū semper imponuntur ab
aliqua proprietate eius, cui nomen imponitur. Vel
a tempore, sicut imponuntur nomina aliquorum
sanctorum his, qui in eorum festis nascuntur. Vel a
cognatione: sicut cum filio imponitur nomen pa-

trari, & spiritualiter nos faceret
mori peccato, ita etiam & circū-
cisionem, quæ est remedium ori-
ginalis peccati, suscepit abique
hoc quod haberet originale pec-
catum, ut nos a legis iugo libe-
raret, & ut in nobis spiritualem
circuncisionem efficeret, ut scilicet
suscipiendo figuram, imple-
ret ueritatem.

ARTICVLVS II.

Utrum conuenienter fuerit Christo no-
men impositum.

AD SECVNDVM sic procedi-
tur. Videtur quod inconueni-
enter fuerit Christo nomen
impositum. Veritas enim euan-
gelica debet prænuntiationi p-
phetica respondere: sed prophete
aliud nomen de Christo præ-
nuntiauerunt: dicitur enim Isa.
7. Ecce, uirgo concipiet, & pariet
filium, & uocabitur nomen eius
Emanuel. Et 8. Uoca nomē eius,
accelera, spolia, detrahe, festina
prædari. Et 9. Uocabitur nomen
eius admirabilis, consiliarius,
Deus fortis, pater futuri sæculi,
princeps pacis. & Zach. 6. dicitur,
Ecce, uir, Oriens nomē eius,
ergo inconuenienter uocatum
est nomen eius Iesus.

¶ 2 Præter, Isa. 62. dicitur, Vocabi-
tur tibi nomē nouum, quod os
domini nominauit: sed hoc no-
men Iesus non est nomen nouum,
sed pluribus fuit in ueteri
testamento impositum, ut patet
etiam ex ipsa genealogia Chri-
sti Luc. 3. ergo uidetur quod in-
conuenienter uocatum est no-
men eius Iesus.

¶ Præter hoc nomen Iesus salutem significat, ut pa-
tet per id, quod dicitur Matth. 1. Pariet filium, & vo-
cabis nomen eius Iesum, ipse enim saluum faciet
populum suum a peccatis eorum: sed salus per Chri-
stum non est facta solum in circuncisione, sed etiā
in præputio, ut patet per Apost. Rom. 4. Inconueni-
enter ergo hoc nomen fuit Christo impositum
in sua circuncisione.

SED CONTRA est auctoritas scripturæ, in qua di-
citur Luc. 2. quod postquam consummati sunt dies
octo, ut circuncideretur puer, uocatum est nomen
eius Iesus.

RESPON. Dicendum, quod nomina debent pro-
prietatibus rerum respondere. Et hoc patet in no-
minibus generum & specierum: quia, ut dicitur 4.
Metaph. ratio, quam significat nomē, est definitio,
quæ designat propriam rei naturam. Nomina au-
tem singularium hominū semper imponuntur ab
aliqua proprietate eius, cui nomen imponitur. Vel
a tempore, sicut imponuntur nomina aliquorum
sanctorum his, qui in eorum festis nascuntur. Vel a
cognatione: sicut cum filio imponitur nomen pa-

tris, uel alienius de cognatione eius: sicut propin-
qui Ioannis Baptista uolebant eum uocare nomi-
ne patris sui Zachariam, non autem Ioanem: quia
nullus erat in cognatione eius, qui uocaretur hoc
nomen, ut dicitur Luc. 1. Vel etiam ab euentu: si-
cut Ioseph uocauit primogenitum suum Manasse,
dicens, Obliuisi fecit me Deus omnium la-
borum meorum. Genes. 41. Vel etiam ex aliqua qua-
litate eius, cui nomen imponitur: sicut Genes. 25.
dicitur, quod quia qui primus egressus est de utero
matris, rufus erat, & totus in more pellis hispidus,
uocatum est nomen eius Esau, quod interpretatur
rubeus. Nomina autem quæ imponuntur aliquibus
diuinitus, semper significant aliquid gratuitum do-
num eis diuinitus datum: sicut Gen. 17. dictum est
Abraham, Appellaberis Abraham, quia patrem mul-
tarum gentium constitui te. Et Matt. 16. dictum est
Petro, Tu es Petrus, & super hanc petram ædifica-
bo ecclesiam meam. Quia igitur Christo hoc mu-
nus gratiæ collatum erat, ut per ipsum omnes salua-
rentur, ideo conuenienter uocatum est nomen eius
Iesus, id est, Saluator, angelo hoc nomen præ-
nuntiante, non solum matri, sed etiam Ioseph, qui erat
futurus eius nutritus.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod in omnibus
illis nominibus quodammodo significatur hoc no-
men Iesus, quod est significatiuum salutis. Nam in
hoc quod dicitur, Emanuel, quod interpretatur,
nobiscum Deus, designatur causa salutis, quæ est unio
diuinæ & humanæ naturæ in persona filij Dei, per
quæ factum est, ut Deus esset nobiscum, quasi parti-
ceps nostræ naturæ. Per hoc autem quod dicitur, Uoca
nomen eius, accelera, spolia, detrahe, &c. designatur
a quo nos saluauit, quia a diabolo, cuius spolia ab-
stulit, secundum illud Coloss. 2. Expolians principa-
tus, & potestates, traduxit confidenter. In hoc autem
quod dicitur, Uocabitur nomen eius admirabi-
lis &c. designatur uia & terminus nostræ salutis, in-
quantum scilicet admirabili diuinitatis consilio &
uirtute, ad hereditatem futuri sæculi perducimur,
in quo erit pax perfecta filiorum Dei, sub ipso prin-
cipe Deo. Quod uero dicitur, Ecce uir, Oriens no-
men eius, ad idem refertur ad quod primum, scilicet
ad incarnationis mysterium, secundum quod
ex ortu est in tenebris lumen rectis corde.

AD SECVNDVM dicendum, quod his qui fuerunt ante
Christum, potuit conuenire hoc nomen Iesus se-
cundum aliquam aliam rationem, puta, quia aliqua
particularem & temporalem salutem attulerunt:
sed secundum rationem spiritualis & uniuersalis sa-
lutis hoc nomen proprium est Christo, & secun-
dum hoc dicitur esse nomen nouum.

AD TERTIUM dicendum, quod sicut Genes. 17.
legitur, simul Abraham suscepit nominis imposi-
tionem a Deo, & circuncisionis mandatum: & ideo
apud iudæos consuetum erat, ut ipso die circuncisi-
onis nomina pueris imponerentur, quasi ante cir-
cuncisionem perfectum esse non habuerint: sicut
etiam nunc pueris in baptismo nomina imponuntur.
Vnde super illud Proverbio. 4. Ego filius fui pa-
tris mei, tenellus & vnigenitus coram matre mea,
dicit glossa. Quare Salomon se vnigenitum coram
matre nominat, quem fratrem uerinum præcessit:
se scriptura attestatur, nisi quia ille mox natus, sine
nomine quasi numquam esset, de uita decessit? Et
ideo Christus simul cum fuit circuncisus, nominis
impositionem accepit.

Tertia S. Thomæ. R. 2. Super

Super Questionis trigesima septima Articulus tertium.

Titulus clarus est. In corpore unica conclusio responsiva quaerito: Christus

ARTICVLVS III.

Utrum Christus conuenienter fuerit in templo oblatu.

Op. 60. ar. 8.

quod ad primam partem declaratur ex fine: quia ut eos q sub lege erant, redimeret, & iustificationem spirituales in membris suis impleter. Quo ad secundam est per se euidens. Consequenter probatur: quia in lege erat circa primogenitum duo praecipua: alterum in quantum genitum, & alterum in quantum primogenitum, & utriusque in Christo seruatum est. Litera est clara.

Sed circa rationem in litera redditam de sacrificio praecipuo Leuit. 12. quia scilicet pro peccato prolis offerretur, dubium occurrit: tum quia peccatum originale pro octauo die per circumcisionem: tum quia in textu illo expressis dicitur. Et orabit pro ea. Scilicet matrem, sacerdos & mundabitur, & non dicitur, Orabit pro filio. male ergo in litera dicitur, quod offerretur pro peccato prolis.

Ad huius evidentiam considerandum est, quod litera illius textus, ut glossa ex Aug. dicit, dupliciter legi potest. Primo, ut ly pro filio uel filia, referatur ad

Art. 7. huius q. in corp. & ad 3.

oblatum. Et hunc sensum secutus Augustinus, probantem hunc sensum, ex uerbis scilicet, Luc. 2. dicens: Cum inducerent puerum Iesum parentes eius, ut facerent secundum consuetudinem legis pro eo. Ex hoc enim quod dixit: pro eo, & non pro matre ostendit quod illud quod tunc faciebant, pro puero faciebant: constat autem quod tunc offerrebant, ut praedixerat Euangelista, ergo. Alio modo, ly pro filio aut filia, referatur ad purgationis terminationem, & secundum hunc sensum ab alijs exponitur, & remanet indecisiu pro quo fiat oblatio, an pro filio, an pro matre, quae sibi mandari dicitur. Et quia litera illa utriusque expositionis est capax, quia potest cum utraque oratione (tam scilicet antecedente de termino purgationis quam subsequente de oblatione) contrahi ly pro filio uel filia positum in medio utriusque orationis, ideo ambiguus restat sensus, quantum est ex litera illa. Libera uideatur cuiusque sua opinio, quod uel pro peccato prolis uel matris offerretur. Et qui sem quod pro peccato oblatio fuerit, textus clare dicit. Et ideo dicere, quod pro sola irregu-

laritate corpora hoc fieret, alienum a litera est dicente, animal unum pro peccato & aliud pro holocausto offerri. Dicere autem quod pro peccato matris quod non pariendo, sed concumbendo commisit, quia communiter aliquod ueniale peccatum in actu illo interuenit, omnino irrationabile non est: ex litera

nes, ut scilicet completis diebus purificationis matris offerretur sacrificium pro filio, siue pro filia, ut habetur Leuit. 12. & hoc quidem sacrificium erat & ad expiationem peccati, in quo proles erat concepta & nata, & ad consecrationem quandam ipsius: quia tunc primo praesentabatur in templo: & ideo aliquid offerabatur in holocaustum, & aliquid pro peccato. Aliud autem praecipuum erat speciale in lege de primogenitis tam in hominibus, quam in iumentis: sibi enim dominus deputauerat omne primogenitum filiorum Israel, pro eo quod ad liberationem populi Israel percussisset primogenita Aegypti, ab homine usque ad pecus, primogenitis filiorum Israel reseruat. Et hoc mandatum ponitur Exo. 13 in quo etiam praefigurabat Christus, qui est primogenitus in multis fratribus, ut dicitur Roma. 8. Quia igitur Christus ex muliere natus, erat quasi primogenitus, & uoluit fieri sub lege, haec duo Euangelista Lucas circa eum obseruata ostendit. Primo quidem id, quod pertinet ad primogenitos, cum dicit, Tulserunt illum in Hierusalem, ut scilicet cum domino, sicut scriptum est in lege domini: quia omne masculinum adaperies uuluum, sanctum domino uocabitur. Secundo illud, quod pertinet communiter ad omnes, cum dicit, Ut darent hostiam, secundum quod dictum erat in lege domini, par turturum aut duos pullos columbarum.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod sicut Greg. Nissen. dicit, illud legis praecipuum in solo incarnato Deo singulariter & ab alijs differenter impleti uult. ipse namque solus ineffabiliter conceptus ac incomprehensibiliter editus, uirginale uterum aperuit, non antea

offerri mandatur. Ad obiectionem autem, quod originale peccatum iam expiatum erat per circumcisionem, dicitur, quod quia peccatum originale plura in se continet, scilicet maculam cum reatu aeternae poenae damni, & fomitem, non inuenit pro peccato originali remissio quo ad maculam cum reatu aeternae poenae damni, offerre ut expietur aliquo modo ad fomitem, ut scilicet proles minus prona sit ad malum. Et tanto magis hoc erat tunc necessarium, quanto per circumcisionem minor gratia conferebatur, quam nunc per baptismum, ut sic adiunctum hoc sacrificium circumcisionis, accederetur ad gratiam baptismalem, uel propius ad illam, non ex opere aliquo sacramentali, sed ex deuotione & fide oblatus (sacrificii), patris misericordiam largiente.

Super